

КОНСУЛТАЦИЈЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА – ДИЈАЛОГ О НАЦИОНАЛНОЈ
ПОЛИТИЦИ ЗА ИНДУСТРИЈСКУ БЕЗБЕДНОСТ

Нацрт Програма за индустријску безбедност у Републици Србији

г. Слободан Тошовић,
национални експерт дијалога о националној политици за индустријску безбедност

Београд, 20. септембар 2023. године

ДОСАДАШЊЕ АКТИВНОСТИ ДИЈАЛОГА О НАЦИОНАЛНОЈ ПОЛИТИЦИ ЗА ИНДУСТРИЈСКУ БЕЗБЕДНОСТ У СРБИЈИ

- ▶ Припреме за дијалог, у оквиру Програма помоћи и сарадње Конвенције, су почеле још 2018. године.
- ▶ Почетак дијалога је одложила Ковид пандемија.
- ▶ Дијалог је званично почео 26. октобра 2021. године, састанком у Београду.
- ▶ Први састанак Надзорног одбора Дијалога је одржан 16. марта 2022. г.
- ▶ Други састанак Надзорног одбора Дијалога је одржан 4. априла 2023. г.
- ▶ Први консултативни састанак са представницима индустрије одржан је 7. јула 2023. г.
- ▶ Први консултативни састанак са представницима локалних самоуправа одржан је 13. јула 2023. г.
- ▶ Консултације са Министарством заштите животне средине и Секретаријатом Конвенције су редовно одржаване.

ПРОГРАМ ЗА ИНДУСТРИЈСКУ БЕЗБЕДНОСТ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

- Један од циљева Дијалога је израда Програма за индустријску безбедност.
- Општи циљ Програма за индустријску безбедност је спровођење и промовисање политике, законских прописа и управљања ради унапређења индустријске безбедности, јачања отпорности на катастрофе, управљања ризиком од индустријских удеса и доприноса одрживом развоју.
- Циљеви Програма се спроводе кроз усвојене теме активности Дијалога.
- Сви циљеви су подложни ревизији, у зависности од динамике спровођења Програма и тренутних потреба.
- Програм за индустријску безбедност треба да се спроводи кроз редовне активности Владе Републике Србије и њених министарстава, као и локалних органа власти, а уз учешће привреде, невладиних организација и јавности.

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

- Предложене програмске активности усклађене су са предложеним темама Дијалога о националној политици.
- Теме су одређене од стране Надзорног одбора Дијалога.
- Теме су складу са резултатима претходних активности на изради Програма, укључујући и консултације са заинтересованим странама.
- Идентификовано је укупно 10 тема.
- Да би се обезбедило ефикасно спровођење активности, финална верзија Програма ће садржати и:
 - Опис мера за извршење Програма,
 - Систем за праћење и оцењивање степена реализације Програма и
 - Изворе финансирања.

Тема 1: Пуна имплементација УНЕЦЕ Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса

- Република Србија је 31. јула 2009. године приступила УНЕЦЕ Конвенцији о индустријским удесима.
- Министарство заштите животне средине, Министарство унутрашњих послова и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде обављају активности које се односе на реализацију и имплементацију Конвенције.
- У циљу непристрасног и тачног приказа тренутног стања имплементације Конвенције, коришћени су индикатори и критеријуми за само - евалуацију постигнутог напретка.
- Циљеви за пуну имплементацију Конвенције разматрани су у погледу захтева из Конвенције за сваку област рада.
- Предложено је укупно 6 мера које је потребно предузети за пуну имплементацију Конвенције.

Тема 2: Усклађивање домаћег законског оквира са ЕУ Севесо III директивом и примена тог оквира

- Спровођењем Севесо III директиве (2012/18/EУ) утврђују се правила за превенцију великих удеса и ограничавање њихових последица по здравље људи и животну средину.
- Севесо III директива је делимично транспонована у национално законодавство.
- Садашње стање у вези са транспозицијом и имплементацијом Севесо III директиве приказано је кроз захтеве Севесо III директиве.
- Главни циљ усклађивања националног законодавства са Севесо III директивом је: усвојен Закон о контроли опасности од великих удеса који укључују опасне супстанце и подзаконска акта донета на основу њега.
- Идентификовано је додатних 13 циљева усклађивања домаћег законског оквира са Севесо III директивом.
- Предложено је 5 мера за усклађивање домаћег законског оквира и 16 мера за спровођење тако усклађеног законског оквира.

Тема 3: Унапређење система за управљање ризиком од великих/индустријских удеса у Републици Србији

- Систем за управљање ризиком од великих/индустријских удеса подразумева три основна сегмента: превенцију, спремност и реаговање.
- Успостављање функционалног система управљања ризиком од великих хемијских/индустријских удеса условљено је координисаним учешћем великог броја надлежних органа на националном нивоу, њихова вертикална координација са регионалним и локалним органима, индустријом и јавношћу, као и билатерална прекогранична сарадња са суседним земљама.
- Опис постојећег стања је утемељен на примени Закона о заштити животне средине и Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама.
- Идентификовано је 7 циљева за унапређење система и предложено укупно 9 мера за испуњење тих циљева.

Тема 4: Унапређење система инспекцијског надзора

- ▶ Унапређење система инспекцијског надзора је посебно важно у области индустријске безбедности .
- ▶ Идеја додатног уређивања овог система је проистекла из уочене праксе у Републици Србији.
- ▶ За превенцију великих хемијских удеса значајна је сарадња свих инспекција које врше надзор над радом севесо комплекса.
- ▶ Систем инспекцијског надзора се може додатно уредити, посебно у смислу боље размене информација релевантних инспекцијских и надлежних органа.
- ▶ Идентификовано је 9 циљева за унапређење система инспекцијског надзора.
- ▶ Предложено је укупно 12 мера за унапређење система инспекцијског надзора, подељених у мере кадровског јачања и мере организационог јачања.

Тема 5: Унапређење међународне сарадње

- Међународна сарадња у смислу овог Програма, предвиђа не само испуњење међународних обавеза Републике Србије, те сарадњу са телима УН и ЕУ, већ и размену искустава и знања са другим државама, затим додатну изградњу домаћих капацитета, као и уређивање канала размене информација, планирања заштите од удеса са могућим прекограничним последицама, те заједничког одговора на удесе са могућим прекограничним последицама, са суседним државама.
- Оквир за развој међународне сарадње постоји, постоје и међународни билатерални и мултилатерални уговори, али се није искористио пун доступни обим сарадње, посебно у области размене информација и планирања одговора на удес са прекограничним ефектима.
- Идентификовано је укупно 7 циљева и предложено 8 мера за унапређење међународне сарадње.

Тема 6: Унапређење безбедности грађана путем адекватног планирања простора

- Разматрање ризика од великих хемијских удеса и њихових могућих последица, приликом планирања простора је веома битна компонента процеса управљања индустријском безбедношћу.
- Просторним планирањем се морају дугорочно сачувати одговарајућа растојања између севесо постројења и стамбених, јавних површина, као и подручја од посебног значаја, ради заштите живота и здравља људи и животне средине.
- Примена прописа у области заштите од хемијских удеса показала је да је неопходно јасно дефинисати одредбе којима се уређују обавезе надлежних органа.
- Уочени су и недостаци у спровођењу процедура размене информација о прекограничном утицају плана и програма на животну средину са суседним земљама.
- У оквиру ове теме, идентификовано је 9 циљева, подељених у 3 групе, а предложено је 8 мера за испуњење тих циљева.

Тема 7: Успостављање система трансфера знања ка оператерима

- ▶ Приликом спровођења међународних обавеза, имплементације ЕУ легислативе, сарадње са телима УН и ЕУ, сарадње са суседним државама и другим међународним телима, надлежни органи Републике Србије имају прилику да се упознају са новим трендовима, знањима и могућностима у области заштите од великих удеса.
- ▶ Могућности дистрибуције тако прибављених нових знања оператерима у Републици Србији је ограничена постојећим каналима комуникације и формализована законским оквиром.
- ▶ Уређен и одржив систем трансфера знања у вези великих удеса, од надлежних органа ка оператерима, не постоји, а нису организовани ни догађаји на којима би оператери међусобно размењивали знања и примере добре праксе.
- ▶ Идентификовано је 9 циљева за успостављање система трансфера знања ка оператерима и предложено 14 мера за испуњење тих циљева.

Тема 8: Унапређење доступности информација оператерима и будућим инвеститорима

- Разматрајући међусобну законску повезаност поступака просторног планирања, стратешке процене утицаја на животну средину, издавања грађевинске дозволе, процене утицаја на животну средину и оцене докумената оператера севесо комплекса Министарство заштите животне средине сматра да у појединим случајевима постоји реалан ризик од великих материјалних губитака инвеститора, или од стварања предуслова за повећање ризика од великих хемијских удеса по грађане и животну средину.
- На основу досадашње примене прописа из области заштите од хемијског удеса може се констатовати да се циљеви превенције великих удеса и ограничавања последица тих удеса по здравље људи и животну средину не узимају у обзир на задовољавајућем нивоу приликом планирања будућих инвестиција.
- Идентификовано је 5 циљева и предложено 6 мера за унапређење доступности информација оператерима и будућим инвеститорима.

Тема 9: Унапређење доступности информација од јавног значаја битних за безбедност грађана

- ▶ Поред тога што надлежни органи Републике Србије имају обавезу информисања јавности, како у Републици Србији, тако и оне јавности суседних држава које могу бити погођене последицама великих удеса са прекограничним ефектима, обавезу информисања јавности имају и оператери.
- ▶ Унапређење и сам систем размене информација треба да буду такви да грађанима, другим правним лицима и јавности уопште, информације о ризицима од великих удеса и њиховим процењеним последицама прикажу на њима јасан, разумљив и доступан начин, при томе водећи рачуна да информације не стварају панику, већ појашњење и основ за даљу сарадњу.
- ▶ Идентификовано је 5 циљева и предложено 5 мера за унапређење доступности информација од јавног значаја битних за безбедност грађана.

Тема 10: Унапређење комуникације и координације са заинтересованим странама

- Заинтересоване стране су идентификоване према учесницима Дијалога и сходно осталим активностима Програма.
- Постојећи систем комуникације и координације са заинтересованим странама је стандардни, управни систем комуникације, високоформализован постојећим законским оквирима наведеним у обрађеним темама.
- У сарадњи са заинтересованим странама, канали комуникације могу да буду проширени и унапређени, а координација побољшана, све у циљу даљих консултација о Програму.
- Консултације са заинтересованим странама представљају суштинску активност у припреми и спровођењу Националног програма за индустријску безбедност у Републици Србији.
- Идентификовано је 6 циљева и предложено 6 мера за испуњење циљева унапређења комуникације и координације са заинтересованим странама.

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!